

**СТЕФАН ГЕЧЕВ
ЖЕРАР ЛАБРЮНИ,
НАРЕКЪЛ СЕ ПО-КЪСНО ДЪО
НЕРВАЛ (1808–1855)**

chitanka.info

Жерар Лабрюни е роден в Париж. Баща му бил лекар в Рейнската армия на Наполеон. Бидейки на поход в Германия, той повикал жена си. Навярно неиздържала на тежкия походен живот, тя умряла през 1810 г. в Грос-Глогау, Силезия, където била погребана. Изглежда, че детето е свързало загубата на майката с някаква хипотетична вина на баща си, защото впоследствие проявил желание да се откаже от него. Разказвал например, че истинският му баща бил Наполеон. А по-късно въз основа уж на някакви исторически проучвания се убедил, че е потомък на римския император Нерва, откъдето и псевдонимът му Нервал. Но някакъв идеален образ на Майката е живял у него до края на живота му.

Той завършил лицей „Шарльоман“, където се сприятелил с Теофил Готие, приятелство, което, както по-късно и това с Ал. Дюма, трае до края на живота му. Осемнадесетгодишен, той обнародва своите „Национални елегии“ (1826), писани под влиянието на Байрон. По същото време превежда „Фауст“ и предизвикал възхищението на ваймарския мъдрец, който бил тогава на седемдесет и седем години.

Романтизмът се носи във въздуха. Млади творци с общи идеи се събират (1822–1826) в група, наречена „Сенакъл“. В нея влизат Мюсе, Готие, Вини, Сент Бьов, Нервал и, разбира се, Юго. Те участват активно в прочутата „битка за «Ернани»“ (1830), с която триумфира романтичната школа. Но след печалния край на революцията от 1830 г., завършила с коронясването на Луи-Филип — „краля буржоа“, младите творци се затварят отново в друг кръг — „Малкият сенакъл“. Те се събират и четат с възхищение произведенията на немските романтици, най-вече Новалис и Хофман. Мечтаят за бягство в далечни страни и епохи. По същото време Нервал издава антология на френските поети от Плеядата и прави опити в драмата, които продължават и по-късно.

През 1834 година Нервал прави първото си пътуване в чужбина — в Италия, и то се оказало съдбовно за младия поет. В Неапол се среща за първи път с младата артистка Жени Колон. Тази странна любов, по-скоро порив на неговата фантазия, поражда в съзнанието му един женски образ, който се слива по-късно с други женски образи, за да вземе накрая формата на някаква богиня — символ на вечната женственост.

Нервал наистина е пътувал много: Белгия, Швейцария, Германия, Австрия. Във Виена се среща с другата си голяма любов — Мари Плейел, пианистка, която обаче, за разлика от Жени Колон, се ситуира по-скоро към полюса на страстта, разбира се — романтичната, неосъществена страст. А че отношението на поета към тези любими жени, които надали са имали точна представа за неговата любов, е било израз на нещо ненормално — за нашите стандарти, — става явно в 1841 г., когато поетът преживява първия пристъп на шизофрения и постъпва на лечение. Следващата година узнава за смъртта на Жени Колон в Брюксел, омъжена, естествено, за друг. Но това не е попречило на Нервал да преживее необикновено трагично тази смърт. Той заминава за Ориента — Гърция, Египет, Средния изток, откъдето се завръща със странни и пъстри, почти приказни впечатления, печатани в различни списания и обединени по-късно в книгата му „Сцени от ориенталския живот“.

Между това кризите зачестяват и поведението на Нервал става все по-странно. Известни са неговите разходки извън Париж, които са отразени в новелите му „Дъщерите на огъня“, както и скитанията му из крайните парижки квартали и евтини кръчми.

И все пак (или може би поради това) последните няколко години от живота на поета са особено плодотворни. Тогава именно той създава произведенията, с които ще остане в литературата и с които ще се нареди между предходниците на модерната словесност на сюрреализма: „Дъщерите на огъня“ и особено новелата „Орелия“, които са обнародвани в 1854 г. Същата година той се озовава отново в Германия, за последен път, и според някои сведения е посетил гроба на майка си в Грос-Глогау. Ако това е вярно, тогава може да се каже, че извайвайки различни образи на жени, които е смятал за достойни за неговата любов, великият романтик ги обединява във върховния образ на Майката.

През следващата година се появява първата част на „Орелия“ в списанието „Ревю дьо Пари“. Втората част ще излезе две седмици след смъртта му: на 26 януари през нощта той се обесил в един заден двор на улица „Стария фенер“, над кофите за смет.

В Манифеста си от 1924 г. Брьотон не поставя Нервал в списъка на предшествениците на сюрреализма, но той не споменава и Лотреамон, докато вписва Юго. („Юго е сюрреалист, когато не е

глупав.“) Цитира обаче един пасаж от посвещението, което Нервал отправя до Дюма в изданието на „Дъщерите на огъня“: „И щом сте имали неразумността да цитирате един от сонетите, писан в такова състояние на сън, свръхнатуралистично, както биха казали немците...“

Много неща сродяват романтизма и особено Нервал със сюрреалистите. Ненапразно някои изследователи наричат сюрреалистите „последните романтици“. Нервал започва своята „Орелия“ с фразата „Сънят е нашият втори живот“. За него, както личи от много пасаж, истинският живот се състои от една симбиоза между съня, който „нахлува в живота“, и действителността. Известно е какво огромно значение са отдавали сюрреалистите на съня. Всъщност Брьотон не казва нищо ново след Новалис с мисълта си „Вярвам в бъдещото сливане на тези две състояния, толкова противоречиви на пръв поглед, каквито са сънят и действителността, в нещо като абсолютна реалност — *свръхреалността*“. Едно състояние, което, особено в пристъпите на лудостта, е било истинска реалност за Нервал. Може би затова и Брьотон защитава в известен смисъл състоянието на лудост като един от начините за постигане на това сливане.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.